

En liten guide til å starte AS

Velkommen til Folios lille guide til å starte AS

Norge har et velfungerende næringsliv takket være alle de som driver for seg selv. Så hvis du allerede har bestemt deg, vil vi takke og gratulere med valget om å bli selvstendig næringsdrivende!

I Folio lager vi smartere verktøy for folk som deg. Det er fordi vi vet at potensialet er stort for å automatisere mange av de tunge og tidkrevende prosessene med regnskap. Vi har allerede lansert noen smarte verktøy som kan hjelpe deg med å starte og drive ditt AS på en lur måte.

Sjekk ut [Stiftemaskinen](#) som lar deg stifte AS på fem minutter. Og [Folios bedriftskonto](#), som hjelper deg med regnskapet, automatisk!

Men først og fremst skal vi gå gjennom alt fra aksjekapital til regnskapsrutiner. Guiden tar også for seg det å ha et holding-selskap.

Og du? Dette fikser du!

Vi vet det kan virke overveldende i starten, men vi kan trøste deg med at med gode rutiner, fikser du å drive et selskap like lett som alle andre!

Denne guiden er 15 sider lang, men kunne lett vært 1015. Derfor kan det hende den ikke dekker over alt du trenger å vite i detalj, men vi har gjort vårt beste. Og husk: det å drive bedrift handler mye om å finne ut av ting underveis.

Innhold

Hvorfor akkurat et AS?	3
Det du må vite om å drive AS	5
Eierskap & aksjer	9
Gode rutiner for budsjett og regnskap	13
Er du klar til å stifte AS?	15

Hvorfor akkurat et AS?

Det finnes mange selskapsformer, fra foreninger, lag og samvirkeforetak, til forkortelser som ANS, DA, NUF og ASA. Disse er såpass sjeldent brukt at vi ikke skal gå gjennom de her, men konsentrere oss om AS, og bittelitt om Enkeltpersonforetak. Er du nysgjerrig på de ulike selskapsformene, kan du lese mer her: folio.no/les/starte-bedrift-dette-er-de-vanligste-selskapsformene

Aksjeselskap (AS)

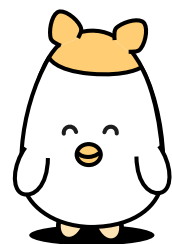
AS er Norges vanligste og mest anerkjente selskapsform. Dette er det flere grunner til.

En av de viktigste er denne: Med AS er selskapet og din personlige økonomi to forskjellige ting. Å drive for seg selv kommer nemlig sjelden uten en viss økonomisk risiko.

Med et AS er selskapet og din personlige økonomi to forskjellige ting.

Driver du ENK kan staten ta leiligheten din hvis du for eksempel ikke har betalt mva (moms). Med AS er ikke dette en problemstilling. Dine private sparepenger holdes utenfor. I teorien kan selskapet ha gjeld opp etter ørene uten at du mister huset – så lenge du har slått selskapet konkurs. (Obs! Spekulerer du i dette, får du raskt en såkalt konkursskarantene. Da får du ikke lov å starte nytt AS med det første.)

Oppretter du et AS kan du dessuten ansette deg selv. Det koster litt å være ansatt i eget selskap, men betaler du den obligatoriske arbeidsgiveravgiften for å ha deg selv som ansatt, blir du en fullverdig medborger i velferdsstatens øyne.

Som ansatt i eget AS med fast lønn får du automatisk sosiale rettigheter som dagpenger, sykepenger, foreldrepenger, feriepengene, pensjon, også videre. Dette er veldig greit, for noen ganger skjer det uforutsette ting, noe korona var en effektiv påminner om. Men langt vanligere er for eksempel sykdom eller fødsel.

Enkeltpersonforetak (ENK)

ENK er den enkleste og minst byråkratiske selskapsformen. Det er også den billigste. Du har personlig ansvar for det som skjer. Derfor trenger du ikke startkapital, og du kan ta lynraske beslutninger uten å gå gjennom papirmølla. Ulempen er at myndighetene kan ta alle sparepengene dine, huset og hytta di, dersom du ikke har betalt moms, satt deg i stor gjeld eller gjort noe annet galt. Den eventuelle gjelden du pådrar deg er din og ingen andres.

Som selvstendig næringsdrivende har du ikke de samme trykde-rettighetene som ansatte. Du har for eksempel ikke automatisk rett til dagpenger.

Er du fast ansatt et annet sted, lite bekymret for risiko, og bare skal spe på inntekten din med noen fakturerte oppdrag her og der, er ENK trolig riktig valg for deg.

Fradrag får du med både AS og ENK

Driver du et selskap får du skattefradrag for ting du kjøper i bedriften som du trenger i jobben din. Dette gjelder for både AS og ENK. Vi skal komme tilbake til dette lenger ned i guiden.

Konklusjon

Har du ambisjoner om at bedriften skal stå for hovedinntekten din og vokse? Da vil svaret sannsynligvis være at du bør ha et AS! Om du skal etablere et selskap for investeringer, også kalt holding-selskap, er det også AS som er tingen.

Skal selskapet ditt derimot være et personlig sideprosjekt, i tillegg til din faste jobb, er et enkeltpersonforetak (ENK) ofte å foretrekke. Som en tommelfingerregel vil det ikke lønne seg å stifte AS hvis du skal tjene mindre enn 100 000 kroner årlig. Tjener du derimot over 880 000 kan det bli direkte ulønnsomt med et ENK.

Kjekt å vite

Har du et ENK, bør du ha et effektivt verktøy for å skille privatøkonomien din fra selskapets økonomi i det daglige. Til dette kan du bruke en konto fra Folio. Vi tilbyr et smart kort med tilhørende app. Du får et varsel når du bruker penger, så du kan ta bilde av kvitteringen med en gang, og gjøre utgiften klar til regnskapet på under minuttet!

Det du må vite om å drive AS

Her går vi gjennom vanlige stilte spørsmål om å drive et AS og hva som må til for å gjøre det på en ansvarlig måte.

Må jeg ha regnskapsfører?

Nei, du er ikke lovpålagt å ha regnskapsfører. Ingen vil straffe deg om du fikser alt av innleveringer og regnskap selv. Men, det er veldig lurt å ha en hvis du ikke er økonom. Myndighetene er strenge mot selskaper som ikke har regnskapet i orden. Du må vite hva du driver med hvis du skal styre økonomien selv.

Hvilke verktøy er gode å ha for å gjøre regnskapet billigere og enklere?

Det finnes etterhvert flere systemer som gjør det lettere for vanlige folk å føre regnskap selv. Det som mange ser på som tidkrevende og komplisert, blir gjennomførbart med de riktige verktøyene.

Vår løsning i Folio er å tilby en bankkonto som automatiserer grovjobben med regnskapet, slik at du kan bruke mindre tid i regnskapssystemet etterpå, eller mindre penger på regnskapsføren.

En bedriftskonto i Folio lar deg for eksempel gjøre klar utgiftene dine til regnskapet med et tastetrykk, samtidig som pengene går ut av konto. Da trenger du ikke å bruke timevis på å avstemme størknede kontoutskrifter til regnskapet i ettertid. Eller betale i dyre dommer for å få ryddejobben gjort av en person som tar betalt per time. Bruker du Folio slipper du å sitte der med poser av kvitteringer som må kategoriseres på slutten av en regnskapsperiode.

Stifter du AS på stiftemaskinen.no får du enkelt en Folio-konto samtidig. Stiftemaskinen er gratis for alle, og bedriftskontoen fra oss er gratis i tre måneder og uten bindingstid.

Fort gjort å glemme

Folio-kortet er det eneste bedriftskortet som sier fra når du bruker penger, sånn at du kan ta bilde av kvitteringen og gjøre alt klart til regnskapet i en fei!

Hvilke ting må leveres inn i løpet av et regnskapsår?

Du må levere skattemelding, årsregnskap, og aksjonær-registeravtale. Dette er et minimum. Skal du betale moms, noe som er sannsynlig da de fleste virksomheter som selger varer eller tjenester er mva-pliktige, må du melde dette inn hver andre måned. Mindre selskaper kan søke om å kan levere en gang i året, hvis de oppfyller visse krav. Skal du betale lønn må dette rapporteres inn også, og du må betale arbeidsgiveravgift. Denne avgiften varierer, men du kan finne ut av hva som gjelder deg her: skatteetaten.no/satser/arbeidsgiveravgift

Mengden obligatoriske innleveringer i løpet av et regnskapsår kommer an på hva slags bedrift du har. Vi anbefaler å laste ned sticos.no/kalender for full oversikt. Denne kan du synkronisere med din egen kalender, sånn at du ikke går glipp av viktige frister.

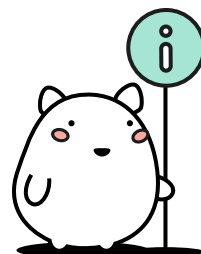
Hvordan går jeg frem når jeg skal ansette?

Å ha ansatte og betale ut lønn er en kompliserende faktor for alle bedrifter. Vårt tips er, les deg nøye opp på dette før du ansetter første gang, og husk at disse tingene gjelder også om du ansetter deg selv:

- Du må lage en ansettelsesavtale.
- Du må registrere den ansatte i lønnssystemet i regnskapssystemet, enten selv eller via regnskapsfører.
- Om man har ansatte som ikke er en selv, eller er nærmeste familie av eier, i mer enn en 20 % stilling, må man melde denne personen inn i en pensjonsordning.
- Du må betale arbeidsgiveravgift når du skal.
- Du må betale ut lønn, skatt av lønn, og sende inn A-melding for hver gang du kjører lønn.

Må jeg ansette meg selv?

Nei. Men det er en fordel hvis ett av målene dine er å ha de ovennevnte fordelene som Folketrygden gir. Det er også en fordel med lønnsslipper hvis du for eksempel skal søke boliglån.

Må jeg betale arbeidsgiveravgift hvis jeg er den eneste ansatte?

Du må betale arbeidsgiveravgift for alle ansatte, også for deg selv. Du kan sammenligne det med å ha forsikring, fordi du automatisk blir ivaretatt om du for eksempel må sykemeldes. PS: Satsen for arbeidsgiveravgift varierer fra fylke til fylke, den er for eksempel lavere i Troms og Finnmark enn i Oslo.

Alle utgiftene du har i selskapet, som er nødvendige for utvikling og opprettholdelse av bedriften, kan du «trekke fra» på skatten din.

Hva om jeg ansetter meg selv og ikke har råd til lønn, da?

Da bare lar du være å betale deg lønn den måneden. Som eier har du ikke rett til lønn. NB! Det har derimot andre ansatte. Dette må du tenke på før du ansetter flere enn deg selv.

Hva vil det si å «trekke fra på skatten»?

Alle utgifter du har i selskapet, som er nødvendige for utvikling og opprettholdelse av bedriften, kan du trekke fra inntektene dine før skatten betales. Når skatten beregnes etter endt år, summerer man det man har tjent og trekker fra det man har brukt. Summen blir resultatet, også kjent som overskudd. (Eller underskudd, hvis du havnet i minus.) Jo mer du trekker fra dette regnestykket, jo mindre resultat er det igjen å skatte av. Ergo, du sparer penger.

Derfor er det viktig å spare på alt av kvitteringer, slik at disse kan føres inn i regnskapet. Et «bilag» er beviset på det du har kjøpt, som oftest kvittering eller faktura, og er viktig som dokumentasjon. Etter loven skal man oppbevare denne dokumentasjonen i fem år, men de vil uansett lagres i regnskapssystemet ditt.

Hva kan du kjøpe på firmaet og få skattefradrag for?

Noe av det bedriftseiere er mest usikker på, er hva man egentlig kan trekke fra på skatten. En tommelfingerregel er at man får fradrag for de tingene som hjelper bedriften. Ikke bare med å få gjort jobben, men også småtteri som følger med i hverdagen,

kaffe, mat, kontormøbler, og så videre.

I tillegg får man fradrag på sosiale arrangementer som firmafest og julebord når man har AS, så lenge disse anses som «rimelig». Velferdstiltak, mat og drikke er eksempler på ting som må skje innenfor myndighetenes «aksepterte rammer», så sjekk dette ekstra før du trekker det fra på skatten.

Det er ikke alltid like lett å vurdere hva som er innafor. Noen ting er åpenbare. En sminkør trenger skjønnhetsprodukter for å gjøre jobben sin, mens en IT-konsulent ikke gjør det.

Det er imidlertid viktig å huske på dette: Det er ikke om å gjøre å kjøpe mest mulig på firmaet slik at du får minst mulig overskudd. Et solid overskudd signaliserer trygghet, og fyller krigskassa for tøffe tider. Og husk at du kan få ettersyn (hvor staten ser gjennom regnskapet ditt). Derfor skal du bruke et regnskapssystem som lagrer all dokumentasjon for fremtiden.

Hva skjer hvis jeg må slå selskapet konkurs?

Kreditorene dine kommer til å bli sure. Og du mister alle verdiene som du har lagt inn i selskapet. Gjør du dette systematisk, og etterlater deg gjeld i øst og vest uten å betale, vil du bli straffet med konkurskarantene.

Hvor mye koster det å starte AS?

Det koster 6500 kroner i avgift til Brønnøysundregistrene. I tillegg er det et krav til at du må ha minst 30 000 kroner i aksjekapital ved start. Hvis du vet at du kommer til å bruke mer enn 30 000 kroner ved oppstart av bedriften din, fordi du vet du vil ha større utgifter med en gang, kan det lønne seg å starte med større startkapital. Da slipper du nemlig den administrative jobben som følger med å låne private penger inn til selskapet, eller å gjøre en såkalt emisjon, som er en utvidelse av selskapets egenkapital.

Hva skjer med de 30 000 kronene? Går de i avgift til staten, eller kan jeg gi dem tilbake til meg selv?

Nei, aksjekapitalen går «inn» i selskapet ditt, og blir penger på bedriftskontoen. Du kan bruke dem på utgifter selskapet ditt vil ha – eller fremtidig lønn til deg selv. Alle som stifter må betale 6500 kr i registreringsavgift til Brønnøysundregistrene. Du kan fint betale denne fakturaen med aksjekapitalen din, etter at bedriftskontoen din er åpnet.

Eierskap og aksjer

I denne delen skal vi gå gjennom temaer som har med eierstruktur og styre å gjøre. Vi skal snakke om aksjer, holdingselskap, flere eiere, aksjonæravtale og styre.

Hva er en aksje?

En aksje er en eierandel i et aksjeselskap. Eier du ditt AS alene, eier du alle aksjene. Når selskapet etableres bestemmer man seg for hvor mange aksjer selskapet skal bestå av, og så bestemmer man hvor mye en aksje skal være verdt.

La oss si at man setter inn 30 000 kroner i aksjekapital, som er minstekravet for et nytt selskap. Man kan for eksempel bestemme seg for at aksjenes «pålydende» er 1 kr, slik at man har 30 000 aksjer til en krone per stykk. Etterhvert som selskapet tjener penger vil markedsverdien for en aksje avvike fra aksjens pålydende.

Et holdingselskap er et aksjeselskap (AS) som ikke har flere oppgaver enn å eie aksjer i andre selskaper.

Holdingselskap

Mange som driver selskap velger å eie selskapet gjennom et annet selskap, et såkalt holdingselskap. Et holdingselskap er et helt vanlig AS. Forskjellen er at holdingselskapet ikke er i drift. Det brukes kun til å eie aksjer i andre selskaper. Du kan eie aksjene dine privat, eller gjennom et holdingselskap. Når du eier aksjer gjennom et holdingselskap, eier du selskapet som eier aksjene.

Det er fordeler knyttet til å eie din bedrift gjennom et holding-

selskap, og disse er først og fremst knyttet til skatt, reinvestering og risikofordeling. I det du tar ut et aksjeutbytte som privatperson må du nemlig skatte 37,8 % av pengene. Med et holdingselskap kommer du unna med 3 %, gitt at tanken er å investere disse pengene videre i noe annet før de realiseres til privat bruk.

På den måten kan du reinvestere i nye bedrifter og prosjekter uten å skatte av pengene først. Mange tenker ikke på dette før de starter AS, men så endrer de planer underveis og angrer seg når de plutselig blir involverte i flere prosjekter. Å gå tilbake for å lage en holdingstruktur er kostbart.

Holdingselskaper er gode å ha hvis det skjærer seg på en kant. Har du flere separate selskaper, kan du slå det ene konkurs uten at alle verdiene går ned i dragsuget.

Hva er ulempene med et holdingselskap?

Selv om ditt holdingselskap er passivt, altså uten noen drift å snakke om, betyr et ekstra selskap to registreringer i Foretaksregisteret, mer administrasjon og to årsregnskap som må leveres.

Jeg skal bare eie aksjer i mitt eget selskap, bør jeg ha et holdingselskap?

Hvis målet ditt kun er å skape din egen arbeidsplass trenger du ikke et holdingselskap. Vet du med deg selv at du ikke skal reinvestere eller skape flere virksomheter kan du med fordel droppe det.

Aksjonæravtale

Skal du starte AS sammen med noen andre? Hvis svaret er nei, kan det likevel hende du kommer i en situasjon der du vil selge deler av selskapet ditt til noen andre.

Alle som starter AS sammen bør ha en aksjonæravtale. En aksjonæravtale er ikke obligatorisk men nødvendig. Målet er å hindre konflikter. Rent teknisk er det ikke noe vanskelig å starte et selskap sammen. Man må bli enig om eierandel. Hvor mange aksjer skal dere ha hver? Her opphører dessverre den enkle biten. For hva skjer hvis det går bra, hva skjer hvis det går dårlig, og hva skjer hvis dere begynner å krangle? Og forresten, hvem var det som bestemte hva, igjen?

Det beste rådet du kommer til å få er dette: Forvent det verst

tenkelige og tenk som om det var enorme verdier det var snakk om. Sett deg så ned og lag en aksjonæravtale!

Aksjonæravtalen skal beskytte alle mot alle

Det er ingen krav til hvordan en aksjonæravtale skal se ut eller hva som skal være med i den. Den skal heller ikke leveres inn noe sted. Det er en avtale mellom de som starter et selskap sammen. I avtalen blir dere enige om hvordan dere skal løse tenkelige konflikter. For eksempel, hvis dere er to som stifter AS sammen, og dere eier 50 prosent hver, hva skjer når dere blir uenige om noe? Skal dere slå kron og mynt?

Forvent det verst tenkelige og tenk som om det var enorme verdier det var snakk om. Sett deg så ned og lag en aksjonæravtale!

Et annet eksempel: Hvis dere er tre eiere, skal den ene da kunne selge aksjene sine til tredjemann slik at prosentandelen plutselig blir en helt annen, og dermed også maktbalansen på eiersiden? Generelt kan man si at målet er å lage en aksjonæravtale som beskytter deg selv så godt som overhodet mulig. Men avtalen skal i like stor grad beskytte partneren din mot deg.

Siden det finnes så mange ulike virksomheter og scenarioer er det vanskelig å lage en mal for den perfekte aksjonæravtale.

Altinn har gjort et forsøk som kan finnes inne på altinn.no/starte-og-drive/drive-bedrift/drift-av-aksjeselskap/aksjeeier/

Disse spørsmålene bør dere svare på i avtalen:

- Hvordan skal dere løse det om en av dere vil ut?
- Skal det være en opptjening på aksjene, slik at man ikke kan selge aksjene sine før det har gått et visst antall år?
- Har aksjonærene forkjøpsrett på aksjene hvis noen vil selge seg ut?
- Hva skjer hvis selskapet blir kjøpt opp? Hvor stor andel av aksjene må du ha for å nekte?

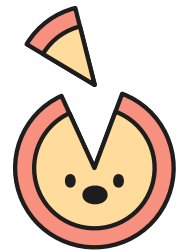
- Hva skjer hvis noen blir langtidssykemeldt eller dør?
- Kan man beholde aksjene hvis man slutter å jobbe i bedriften?

Styre

Hva er et styre, og må bedriften ha et? Det korte svaret er ja, hvis du har et AS, må du ha et styre.

Et styre fungerer som øverste ledelsesorgan i et selskap. Et godt styre består av kompetente mennesker som utfyller gründernes kunnskaper, stiller krav til drift, og bidrar til å gjøre bedriften din mer robust.

Alle aksjeselskaper må ha et styre, uansett hvor mange ansatte det har. Styret kan imidlertid bestå av bare en person, som er deg. Dette er helt vanlig i små selskaper.

Styreleder har dobbel stemme, og hvis det er flertall i styret om å avsette daglig leder, kan dette bli avgjørende.

Hva er forskjell på styreleder og daglig leder?

Du kan være både styreleder og daglig leder. Alternativt kan du velge å ikke ha daglig leder, men kun en styreleder som styrer selskapet, som da i praksis blir daglig leder.

Det er ingen lovkrav om hvor ofte man må ha styremøter, men det er pålagt at styret skal behandle årsregnskapet i et møte. Styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling. Derfor anbefales det å holde møter minimum ved utgangen av hvert kvartal slik at daglig leder kan informere styret om den økonomiske statusen i selskapet.

Styreleder har dobbel stemme, og hvis det er flertall i styret om å avsette daglig leder, kan dette bli avgjørende.

Man kan innkalle til ekstraordinær generalforsamling og avsette styret. Det må legges frem et forslag på generalforsamlingen og et flertall av aksjonærene må stemme for dette.

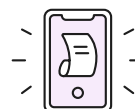
Etablere gode rutiner for budsjett og regnskap

Her kommer noen huskereglar for et ryddig regnskap:

- Vårt første råd er å etablere ditt AS tidlig. Alle utgiftene som går med i planleggingsprosessen kan du nemlig få skattefradrag på. Så ikke vent til du er i full drift og har ting klart for salg.
- Husk at alle pengene som går inn og ut av ditt selskap skal dokumenteres. Du skal spare på all dokumentasjon, som kvitteringer og fakturaer, i fem år. Digitale kopier holder. (Alt dette vil ligge i regnskapet ditt.)

Noen tips

- Ettersyn kan skje. Da ber myndighetene om at du legger frem regnskapet slik at de kan gå gjennom det. Det er derfor veldig viktig å gjøre alt ordentlig fra start. Gode rutiner fra dag én gjør dette lett i lengden.
- Sørg for at du ikke går glipp av viktige frister, som mva-innsending, årsregnskap og aksjonærregisteroppgave.
- Ring Skatteetaten når du lurer på noe. De vil deg faktisk vel, og vet svaret på det meste.

Digitale kvitteringer holder

Tidligere måtte man spare på fysiske kvitteringer. I dag er det nok å ha dem digitalt – som for eksempel et mobilbilde. Bare husk å få med hele kvitteringen på bildet!

Skaff deg verktøyene som hjelper deg å holde orden. Da sparer du tid og penger!

- Gjør research hver gang du skal gjøre noe nytt. Lønn og feriepenger er for eksempel mer komplisert enn det høres ut.
- Mange vil og kan føre sitt eget regnskap med hjelp av et regnskapssystem. Men skaff deg en regnskapsfører hvis du

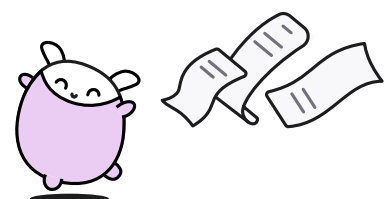
synes det går mye verdifull tid på regnskapsjobben. Forhør deg med andre før du bestemmer deg for regnskapsfører. De beste regnskapsførerne er de som er villige til å sette seg inn i virksomheten din, og gi deg gode råd på veien.

- Gjør du regnskapet selv? Du kommer til å trenge oversikt over frister og innleveringer. Last ned sticos.no/kalender
- Husk at tid er penger. Dette gjelder både for din tid, og for regnskapsførerens. Det er fort gjort å blakke seg på regnskapsfører, men du kan spare utrolig mye på å bruke regnskapsføreren smartere. Det dyreste med en regnskapsfører, er tiden personen bruker på å lete og mase etter dokumentasjon.

Bruk en regnskapsfører til de vanskelige oppgavene. Med smarte verktøy, går rutineoppgavene automatisk.

Bruker du en bedriftskonto fra Folio gjøres ryddejobben i regnskapet automatisk. Når du betaler en regning, blir utgiften klar til regnskapet i samme slengen. Dette er uvurdelig, for det tar mye tid å gjøre dette for hånd i etterkant. Ofte har du glemt hvor fakturaen ble av i mellomtiden. Oppsporing av gamle bilag er historie med Folio. Bokføringen gjør du i farta, og tid og penger kan brukes på noe annet.

En konto fra Folio skaffer du enkelt hvis du stifter selskapet gjennom stiftemaskinen.no, men du kan også bestille den på folio.no.

Er du klar til å stifte AS?

Du trenger ikke lenger blakke deg på stiftelsesprosessen. I dag kan alle stifte sitt AS helt selv, gjennom stiftemaskinen.no. Det eneste du trenger å gjøre er å fylle inn informasjonen om selskapet ditt og signere digitalt.

I dag kan alle stifte sitt AS helt selv, gjennom stiftemaskinen.no

Stiftemaskinen er gratis, uten bindinger og laget av oss i Folio. Vi lar folk bruke den gratis fordi vi tror og håper de vil velge en bedriftskonto fra Folio i samme slengen.

Gå til folio.no for å lese mer!

Masse lykke til fra oss i Folio.

